

Список використаних джерел:

1. Богиня Д., Волинський Г. Структурна перебудова економіки в умовах глобалізації та інформатизації // Економіка України. – 2003. – №7. – С. 19-28.
2. Головінов О. Державна власність: ретроспективний аналіз та сучасні концептуальні підходи // <http://intellect.org.ua>.
3. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.1 /Редкол.:...С.В.Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр "Академія", 2000. – С.370.
4. Кіндзерський Ю., Паламарчук Г. Проблеми національної конкурентоспроможності та пріоритети конкурентної політики України // Економіка України. – 2006. – №8. – С.19-29.
5. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Статистичний збірник. Держкомстат. – К. 2004. – С. 140, 164, 172, 248.

Annotation. In clause the basic prospects of development of a state ownership in economy of Ukraine, namely statement of its new socio economic role are determined. The author offers to take into account them in strategy of socio economic development of Ukraine.

Key words: development, state ownership, інновації, economic safety, social orientation.

УДК 331.53.56

О.М. Титаренко, старший викладач Кам'янець-Подільського національного університету.

СУЧАСНИЙ СТАН ЗАЙНЯТОСТІ ТА БЕЗРОБІТТЯ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РИНКУ ПРАЦІ

В статті висвітлені проблеми, які виникли на національному ринку праці щодо зайнятості та безробіття, розкриті актуальні проблеми щодо використання трудових ресурсів.

Ключові слова: зайнятість, безробіття, ринок праці, трудові ресурси, кадровий потенціал.

Мстою даної статті є: дослідження проблем зайнятості та безробіття на національному ринку праці.

Сучасний ринок праці має безліч проблем, які пов'язані з реформуванням соціально-економічних відносин на Україні. Найбільш гострою проблемою українського ринку праці є неофіційна зайнятість. Основними завданнями щодо підвищення зайнятості населення є: підвищення добробуту громадян, створення нових робітничих місць з більшою оплатою праці, підвищення доступності та якості освіти тощо.

Перехід на економічні методи управління потребує ефективного використання людського економічного росту у країнах з розвинутою економічною якістю робочої сили, як ключового фактору.

Питанням зайнятості та безробіття в економічній науці присвячені праці таких видатних вчених, як: А. Маршал, А. Сміт, Д. Рікардо, К. Маркс, Ф. Кене. Питанням удосконалення професійної зайнятості в Україні присвячені публікації науковців: Е. Лібанової, Д. Богині, І. Бондар, Ю. Краснова, А. Руснака, А. Колота, В. Савченко, В. Покрищук, Н. Ушенко, О. Кузнєцова, О. Пазюк, О. Пономарьової, М. Ярошенко та ін. У своїх роботах основну увагу вони приділяють проблемам розширення професійної зайнятості населення, зниження безробіття та державного регулювання цими важливими процесами.

У широкому розумінні сучасне поняття зайнятості є певною сукупністю соціально-трудоких відносин між людьми з приводу:

- по-перше, забезпечення населення робочими місцями;
- по-друге, формування, розподілу, і перерозподілу трудових ресурсів з мстою участі у суспільнокорисній праці;
- по-третє, забезпечення розширеного відтворення робочої сили.

Соціальна сутність зайнятості відображає необхідність особи в самовираженні і самостверженні через суспільно-корисну працю, а також ступінь задоволення в доходах своїх потреб при певному рівні соціально-економічної політики держави. Звідси випливають і основні функції зайнятості населення:

- забезпечення життєдіяльності і розвитку суспільства, в тому числі його непрацездатних членів;
- забезпечення життєдіяльності і розвитку особистості;
- забезпечення якості робочої сили.

Політика держави повинна бути спрямована на підвищення рівня зайнятості, тобто забезпечення можливості, продуктивності, зайнятості населення, а саме: підвищення конкурентоспроможності робочої сили, збільшення попиту на робочу силу з боку державного та приватного секторів економіки, формування вітчизняного кадрового потенціалу.

На сьогодні у вітчизняній і зарубіжній економічній літературі існує два погляди на необхідність державного втручання в сферу зайнятості: кейнсіанський та неокласичний. Кейнсіанський погляд відстоює необхідність державного регулювання. Друга точка зору полягає в тому, що ринкова економіка має вбудовані важелі саморегулювання, а державне втручання шкодить йому.

В Україні з'явилась необхідність в освідчених фахівцях з новими ідеями, поглядами та високою працездатністю. У таких умовах на перший план виходить діяльність, спрямована на формування зайнятості, яка б дозволила привести у відповідність динаміку розвитку різних галузей з професійно-кваліфікованою структурою робочої сили, тобто діяльність з управління трудовими ресурсами. Управління трудовими ресурсами являється процесом цілеспрямованого впливу на відтворення і використання трудових ресурсів суспільства з метою підвищення економічної і соціальної ефективності живої праці [6, с. 162].

Наявність безробіття в суспільстві свідчить про недовикористання трудових ресурсів. Безробіття є не тільки економічною, але й соціальною проблемою. До негативних економічних наслідків безробіття можна віднести: зростання матеріальної допомоги по безробіттю, скорочення податкових надходжень до державного бюджету, збільшення витрат щодо перекваліфікації працівників, плинність кадрів, зниження сукупного споживання, заощадження населення.

Соціальні наслідки безробіття є серйозним іспитом для самих безробітних. До соціальних наслідків безробіття відносять, падіння рівня життя, погіршення фізичного і психічного самопочуття, соціально-психологічного клімату в колективі, загострення криміногенної ситуації в країні.

Але не потрібно забувати і про позитивні сторони безробіття. А саме: створення резерву робочої сили для структурної перебудови економіки, можливість вибору найбільш кваліфікованих спеціалістів, стимулювання росту продуктивності праці, зростання ролі вибору місця роботи тощо.

Безробіття, яким би чином воно не вимірювалося, - це завжди трагедія для тих, хто не має роботи і не може одержати законне стабільне джерело існування. Тривала бездіяльність веде до соціальної деградації людини: що має професію – до втрати кваліфікації, що не має її – до пошуку доходів сумнівними, напівкримінальними і кримінальними способами. Відрив від трудового джерела доходу та тривале існування на соціальні допомоги призводить до втрат самоповаги, занепаду моральних устоїв, розпаду родини тощо. Існує прямий зв'язок між ростом самогубств, убивств, крадіжок, психічних захворювань, смертності від серцевої судинних хвороб і високим рівнем безробіття. Нарешті, масове безробіття призводить до значних соціальних і політичних змін, часто у формі дуже гострих соціальних конфліктів. Багато політиків це добре знають і тому намагаються не допускати у своїх країнах високого рівня безробіття [5, с.166].

Значний вплив на ринок праці має міграція населення. Міграційний відтік посилює процес природного скорочення населення.

Значний обсяг економічно активного населення становлять мігранти, що викликає неоднозначні дії на ринку праці. З одного боку, це заповнення робочих місць, що не користуються попитом у наших громадян, створення додаткових місць у малому бізнесі, з іншого боку, відхід у тіньову сферу і криміналізація діяльності. Ці обставини вимагають комплексного вирішення проблеми використання мігрантів з урахуванням інтересів національного ринку праці.

За останні роки спостерігається різке зростання попиту на кваліфіковану робочу силу. Це пов'язано з технічною модернізацією галузей, але сучасний ринок не підготовлений до швидкого реагування на зміни попиту.

В умовах глобалізації та інтеграції України у світову економічну систему має формуватися покоління соціалістів, що швидко адаптуються до нових вимог науково-технічного прогресу, особливо у зв'язку із посиленням конкуренції на світових ринках. Ситуація ускладнюється тим, що на сучасному етапі прискорення темпів науково-технічного прогресу вимагає постійного підвищення рівня знань і кваліфікації працюючих. У зв'язку з цим найбільш пріоритетними сферами прикладання праці стають наука і освіта, а конкурентоспроможність країн визначається передусім розвитком людського потенціалу [2, с. 169].

Ситуація на ринку праці України характеризується збільшенням обсягів та рівня зайнятості населення в цілому, а також зниженням чисельності безробітних та рівня безробіття. Розміреності зайнятості населення сприяло створення нових робочих місць, легалізація тіньової зайнятості.

Значна чисельність незайнятих громадян, які перебувають на обліку, – це особи з професійно-технічною та повного загальною освітою.

Ще одне важливе питання на сучасному ринку праці – це сприяння професійної зайнятості громадян, які потребують соціального захисту, створення робочих місць для окремих соціально-демографічних груп населення (жінок, інвалідів, молоді тощо), забезпечення можливості для соціально незахищених категорій громадян.

Але проблема безробіття залишається актуальною, особливо довготривалого, прихованого. Це стосується як окремих регіонів, так і окремих видів діяльності. У регіонах спостерігається зрушення еко-

номії, що забезпечує перерозподіл робочої сили на користь найперспективніших сфер економіки: фінансової, інформаційної, торгівельної і таким чином, удосконалюється структура зайнятості населення.

Регулювання ринків праці має бути органічно пов'язано з комплексом системи перетворень, які стимулюють економічне зростання. У зв'язку з цим виникає дві групи проблем: перша – загальне поживлення економічної ситуації та інвестиційної активності капіталу, що сприятиме розвитку системи робочих місць і зростанню потреби в робочій силі, друга – підвищенню споживчого попиту населення через вдосконалення системи розподільчих відносин, з можливостей для отримання додаткових доходів. Усі заходи державного регулювання ринку праці зорієнтовані на вирішення стратегічних проблем, можуть бути класифіковані за спрямованістю, характером, об'єктом впливу та джерелом фінансування.

Підвищення добробуту населення, боротьба з бідністю неможливі без забезпечення ефективної зайнятості. Вирішення цих соціально-економічних завдань потребує системного підходу і створення та функціонування ефективної системи управління зайнятістю населення враховуючи стан економічного розвитку країни, окремих регіонів, галузей.

Наслідки безробіття є не тільки економічними, а й соціальними. До них можна віднести: недовикористання людського потенціалу суспільства, погіршення якості життя, зниження рівня заробітної плати, збільшення витрат суспільства на зміну професії, спостерігається деградація особистості тощо. Для підвищення зайнятості населення необхідно економічно стимулювати підприємства у створенні нових робочих місць для безробітних, удосконалити податкову політику з метою зниження податкового тиску.

Список використаних джерел:

5. Васильченко В.С. *Державне регулювання зайнятості: Навчальний посібник.* – К.: КНЕУ, 2003. – 252 с.
6. Гаркавенко Н.О. *Проблеми зайнятості та безробіття на національному ринку праці. // Формування ринкових відносин в Україні.* – 2007. – № 4. – С. 168-177.
7. Левчук Ю.С. *Теоретичні аспекти зайнятості населення.// Формування ринкових відносин в Україні.* – 2004. – № 5. – С. 160-164.
8. Тершина О.С. *Державна політика регулювання зайнятості // Економіка та держава.* – 2006. – № 1. – С. 77-80.
9. Фатєєнко Н.В. *Еволюція економічної теорії та причини безробіття // Формування ринкових відносин в Україні.* – 2006. – № 12. – С. 166-169.
10. Фірсова С.Г. *З правління зайнятостю: системний підхід. // Формування ринкових відносин в Україні.* – 2006. – № 12. – С. 162-166.

Annotation: *in the article there are the lighted up problems which arose up at the national market of labour in relation to employment and unemployment, exposed the issue of the day, in relation to the use of labour resources.*

Key words: *employment, unemployment, labour-market, labour resources, skilled potential.*

УДК 330.1.

В.Б. Буторіна, асистент Кам'янець-Подільського національного університету.

РОЛЬ НАУКОЄМНОГО ПРОДУКТУ В ЕКОНОМІЧНОМУ ЗРОСТАННІ

У статті розглянуто передумови переходу світового господарства до високотехнологічної моделі розвитку, підкреслено значення наукоємного виробництва для економічного зростання передових країн світу, а також проаналізовано передумови та перспективи виробництва наукоємного продукту на Україні.

Ключові слова: *НДДКР (науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи), високі технології, наукоємний продукт, економічне зростання, інновації.*

На сучасному етапі розвитку цивілізації головними факторами економічного зростання країн є наука, технології, інновації та освіта.

Недивно, що уряди, бізнес-кола, вчені приділяють все більшої уваги високим технологіям у зв'язку з вигодами, які вони передбачають: створення високооплачуваних робочих місць, збільшення обсягів досліджень і розробок, зростання конкурентоздатності, отримання надприбутків, підвищення ефективності економічної системи і високий рівень життя. Проте, не дивлячись на тривалий інтерес до даної теми, ще залишається багато запитань.

Навести передумови переходу світового господарства до інноваційної моделі, висвітлити вплив наукоємного виробництва на високі рівні економічного розвитку передових країн світу, проаналізувати історичні та економічні передумови та перспективи виробництва наукоємного продукту на Україні.